

● ŠTIPENDIJE, ŠTIPENDIJE

Vedno več načrtnosti

Pred štirimi leti so delegati družbenopolitičnih organizacij, gospodarske zbornice, republiških SIS in vseh občinskih skupščin podpisali družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike. Vsi mladi so dobili možnost, da po končanem osnovnošolskem izobraževanju pri nadaljnjem šolanju prejema študentske štipendije, s tem da so prednost imeli učenci z boljšim učnim uspehom in slabšimi materialnimi možnostmi za izobraževanje. Organizacije združenega dela so v posebne sklade za štipendiranje prispevale vsak mesec 0,5 % od izplačanih bruto OD, presežki finančnih sredstev so se prelivali v manj razvite občine, ki same niso mogle zagotoviti štipendij vsem upravičenim prosticem.

Problematika štipendiranja pa s sprejetim družbenim dogovorom o izvajanju in oblikovanju štipendijske politike ni bila rešena. Vrsto nerešenih problemov srečujemo še danes in kljub doseženim pomembnim rezultatom nas le-ti vedno znova opozarjajo.

Po podatkih zveze skupnosti za zaposlovanje se število ponudnih kadrovskih štipendij v naši republiki povečuje, in to predvsem za poklice, višje in visoke šole. Razpisane štipendije pa se ujemajo vedno s poklicnimi odločitvami kandidatov, saj skoraj vsako leto ostane nepodeljenih okoli 2.000 kadrovskih štipendij.

Letos je bil objavljen skupni razpis kadrovskih štipendij. Polnoma jasno pa je, da to ni »ta

pravo«. Pričakovati je, da bodo OZD razpisovale kadrovske štipendije še po objavi, saj jih večina sploh ni sodelovala v akciji zbiranja potreb po kadrovskih štipendijah. Spet so se pojavili razpisi (koliko časa še?) po trenutnih potrebah, ne pa na podlagi dolgoročnih kadrovskih načrtov. Kako si sicer drugače razlagati podatke za delovne organizacije razpisujejo štipendije v večji meri za višje kot za nižje letnike

V šolskem letu 1977-78 je bilo v Sloveniji razpisanih 9.091 kadrovskih štipendij, od tega pa jih je bilo podeljenih 6.599 ali 72 %. Izobraževalna skupnost Slovenije pa je razpisala 500 štipendij in vse so bile tudi podeljene.

Tako ima zdaj izobraževalna skupnost v štipendijskem razmerju 2.067 štipendistov.

Na področju štipendiranja iz združenih sredstev je bilo v zadnjem letu doseženo ravnovesje med potrebami po štipendijah in razpoložljivim obsegom združenih sredstev, štipendije so bile redno in pravočasno izplačevane, prav tako se je izrazilo uveljavilo načelo kadrovskega usmerjanja štipendij iz združenih sredstev.

V zadnjem času je značilno, da sredstva iz 0,5 % od bruto OD že presegajo sedanji obseg in raven štipendiranja iz združenih sredstev. Lani se je v poprečju gibal dotok teh sredstev med 19 in 31 milijoni in je znašal 22,7 milijona. Po dogovorjenem prelivu znašajo v tem šolskem letu mesečna nakazila občinam 21,3 milijona dinarjev, medtem ko znašajo potrebe za izplačilo vseh štipendij iz združenih sredstev v tekočem šolskem letu 18,7 milijona dinarjev (za izplačilo štipendij, ki se v celoti podeljujejo iz združenih sredstev — 12 milijonov, za izplačilo razlik h kadrovskim štipendijam pa 6,7 milijona). To pomeni, da so potrebe manjše od nakazanih sredstev, tako da je oblikovana 10-odstotna rezerva v vseh občinah in že razmišljajo o zmanjšanju sedanjega prispevka v višini 0,5 % od bruto OD. Vprašanje te stopnje se postavlja tudi v osnutku sprememb in dopolnitev sedanjega družbenega dogovora.

Nedvomno delavci v TOZD še premalo vplivajo na štipendijsko politiko in na uporabo sredstev za štipendiranje. To velja za kadrovske službe v OZD, ki bi z ustreznim informiranjem in dokumentiranimi prikazi kadrovskih potreb lahko v večji meri spodbujale zanimanje delavcev in jih pritegnile k sodelovanju na področju kadrovske politike in štipendiranja. V mnogih primerih pa niso dobro organizirane ali primerno zasledene, da bi svoje naloge zadovoljivo opravljale; pa ne le v OZD, tudi v občinskih skupščinah.

25. maja je bil v časopisu Delo objavljen razpis štipendij iz združenih sredstev za šolsko leto 1978-79 in nanj opozarjamo.

Istega dne je bilo objavljenih tudi 200 štipendij Titovega sklada za mlade delavce in otroke delavcev. S tem v zvezi pozivamo samoupravne organe organizacij združenega dela, organe DPO, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti in vzgojnoizobraževalne organizacije, da do 30. junija evidentirajo in predlagajo kandidate za štipendije Titovega sklada.

Predloge zbira skupna komisija podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini Ljubljana Moste-Polje, Proletarska 1, kjer dobe interesi tudi vsa podrobna pojasnila. S. Č.

IZ GLASIL OZD

Velana letos praznuje tridesetletnico obstoja. To pa je bil tudi pravi trenutek za oživitve izhajanja glasila. Da, oživitve, kajti beremo, da so z glasilom že večkrat pričeli in poskušali, pa jim je doslej vedno spodletelo. Zato želimo uredniškemu odboru, naj gre to pot do konca. Tehnično je glasilo sicer še skromno, zato pa je vsebinsko precej bogato. Želimo, da bi Glas Velane zaživel kot kvalitetno glasilo, kakršnih imamo v občini precej.

V Glasu Saturnusa smo brali o novi tehnološki rešitvi za izrez platin za vedro, ki ima oznako K 24. Če upoštevamo dejstvo, da so v preteklem TOZD precej mačehovski do inovacij in inovatorjev, potem v Saturnusu temu ni tako, pa splačalo se je. Z novimi kotnimi škarjami namreč lahko en sam delavec brez večjih fizičnih naporov in skrajda brez izmeta razreže v osmih urah 6500 plošč, tj. 13.000 platin je pripravljenih za takojšnje vlaganje v vlagalec, medtem ko sta prej isto delo opravljala dva delavca, v osmih urah pa sta razrezala le

2000 plošč. Celotna naprava je sad domačega dela, iz domačih materialov in elementov, brez tujega vzorca ali predloga. Treba je poudariti še to, da so poškodbe, ki so bile prej precej pogostne, skoraj izključene.

Šele v glasilu SAVA Kranj sem prebral, da je 28. aprila letos tovarna trakov (Totra) slavila 50. obletnico svojega obstoja. Proslave sicer ni bilo, ker so se odločili, da bodo praznovali v novembru, pa vendarle vsem Totračanom ob jubileju iskreno čestitamo in jim želimo še veliko delovnih uspehov.

Naše delo, glasilo Papirnice Vevče in Količevo, je objavilo nekaj skromnih, vendar zanimivih zapiskov, ki so poleg urednega arhiva, kolikor ga pač je, zanimivi za zgodovino tovarne. V mizarski delavnici je vodja Peterca našel zvežčič, v katerega so mojstri zapisovali važnejše, pa tudi vsakdanje dogodke zasebnega ali splošnega značaja. Takih ve-

stiček je nad 400, segajo pa v leto 1896.

Naj jih tudi mi povzamemo nekaj:

- 11. 7. 1896 — zidar z rafengom padel
- 31. 3. 1905 — Pošto iz Zaloge v Polje prestavili
- 8. 9. 1906 — zvon v polju gor djal
- 10. 8. 1908 — štraik začel
- 2. 10. 1908 — štrajk končan
- 17. 5. 1910 — Železnica se začne graditi
- 24. 1. 1911 — Železnica stekla v tovarno
- 16. 3. 1929 — Pri B mašini cilindri razneslo
- 22. 3. 1929 — B mašino ustavili in 134 delavcev odpustili
- 14. 4. 1930 — B stroj poglani in ljudi nazaj vzeli
- 6. 4. 1941 — Vojna se je začela z Jugoslavijo ob 5. uri na svetno nedeljo, ker jo je Nemčija napadla.

Letos praznuje 70-letnico obstoja Kolinska tovarna hranil, 95-letnico TOZD Kemin in 25-letnico TOZD za predelavo sadnih koncentratov Slovenj Gradec. Ta danes skoraj 1300-članski kolektiv delavcev, združenih v petih TOZD in SOS SS združuje svoje delo in sredstva v DO HP Kolinska — prehrambena industrija Ljubljana. O tem velikem življenjskem kombinatu bomo kaj več zapisali prihodnjic.

ig

135 let Papirnice Vevče

Letos 24. junija bo poteklo 135 let, odkar je na Vevčah prišel iz papirnega stroja prvi strojno izdelan papir. Ta dan je bil za razvoj Vevč in okolice zelo pomemben. Iz obrti je nastajala industrija.

Takrat so Vevče zaposlovale 70 delavcev, danes jih dela v papirnici 1250. Vse od tedaj naprej se je razvijal vevški proletarijat in dosegel stopnjo, ki je danes lahko v ponos ožji in širši okolici. Številni štrajki med obema vojnama, dobro organizirana ilegalna partija in vsestranska aktivnost delavstva so dali take ljudi, ki so v NOB dali svoj prispevek k uresničevanju idej narodne osvoboditve in revolucije. Vevška papirnica je dala številne borce in aktiviste, od katerih se jih nad 80 ni vrnilo iz partizanov ali taborišč.

V spomin na začetek obratovanja tovarne pred 135 leti je 24. junija tudi krajevni praznik. Letos ga proslavljajo tudi s tem, da zaključujejo s preizkusno proizvodnjo novega obrata za grafične papirje, ki daje letno čez 30 milijonov kg teh izdelkov.

CIRIL ZUPANČIČ

Aktiv novinarjev v OZD

V torek, 6. junija, smo se zbrali na deveti, predpočitniški seji in sicer v prostorih tovarne zaves VELANA, Šmartinska 52. Najprej smo si ogledali proizvodne prostore. Videli smo, kako iz nasnutih niti nastane pletena in kako tkana zavesa. Nato nas je z aktualno dejavnostjo mladih v občini seznanil Milan Frankovič. Spregovoril je o njih pripravi na X. kongres ZSMS, o mladinskih delovnih akcijah in o možnostih, ki jih pri tem lahko izkoristi tudi tovarniški tisk. Dunja Kaiser in Janez Grčar sta opisala položaj in vlogo tovarniškega in lokalnega tiska ter načela problem medsebojne povezanosti, s posebnim poudarkom na Velani in KS Zelena jama.

Pred nami je čas počitnic. Zato se bo aktiv zopet sestel v septembru. Do takrat pa prijetne počitnice in na svidenje! D. K.

Načrtovanje v krajevni skupnosti

Prek dosedanjega načrtovanja v KS ugotavljamo, da programi in načrti večji del niso bili ustrezno pripravljeni, ker sestavljavci temu delu preprosto niso bili kos, upravni organi pa so imeli za to premalo posluha. Zato naj seznanimo krajevne skupnosti, kako se lotiti načrtovanja, kakšni so postopki in odnosi pri tem v KS kot osnovni nosilki družbenega načrtovanja, saj ima pravico in dolžnost, da samostojno sprejema svoj načrt in ga takšnega tudi uresničuje.

Načrt KS se sprejema istočasno in v medsebojni odvisnosti z načrti samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti.

Proces družbenega načrtovanja je sestavljen iz več faz:

- priprava programov in načrtov,
- določitev smernic za načrt,
- priprava za sprejem samoupravnega sporazuma o programu na osnovi sprejetih elementov,
- priprava in sprejem načrta in
- metode uresničevanja načrta.

V te predvidene faze načrtovanja se vključuje komisija za načrtovanje pri svetu KS, ki pripravi nosilce in organizacijo poteka, vsebino planskih dokumentov in analitično oceno gradiva. V tej fazi nastajajo nosilci načrtovanja.

Sonosilci načrtovanja
TOZD
SIS
družbenopolitična skupnost

delovni ljudje
in občani

nosilec načrtovanja
krajevna skupnost

interesno področje

Za dogovorjeno interesno področje pripravi KS samoupravni sporazum, in to:

- s tozdom na območju KS ali zunaj nje, kjer so zaposleni delavci,
 - samoupravna organizacija ali skupnost,
 - s samoupravno interesno skupnostjo po interesnem področju,
 - z občino, na katere območju je KS,
 - s samoupravnim sporazumom se medsebojno dogovorijo o pravicah, obveznostih, nalogah, odgovornostih posameznih udeležencev.
- Priprava samoupravnega sporazuma poteka po naslednjih fazah:
- osnutek samoupravnega sporazuma o temeljnih načrtih,
 - usklajevanje samoupravnega sporazuma z nosilci načrtovanja,
 - oblikovanje predlogov na osnovi usklajenih elementov,
 - sklenje in podpisovanje samoupravnega sporazuma o temeljnih načrtih KS.

Na tak način se nosilci načrtovanja lahko dogovorijo za naslednja področja: urejanje prostorskega — urbanističnega območja KS, otroško varstvo, vzgoja in izobraževanje, kultura, telesna kultura in rekreacija, komunalne in druge dejavnosti, trgovska mreža in druge storitve, ljudska obramba in družbena samozasčita, varstvo okolja, varstvo kulturnih in zgodovinskih spomenikov idr.

Medsebojne obveznosti in naloge, ki so določene s samoupravnim sporazumom, so podlaga za dogovorjeno uresničevanje temeljnega načrta KS.

Izdela načrta KS pa poteka takole:

- oblikovanje osnutka,
- priprava načrtov drugih nosilcev načrtovanja,
- priprava predloga,
- sprejem načrta KS.

(Nadaljevanje prihodnjic)
LEON ČEPE

